

27 БЕРЕЗНЯ

**70 років від дня народження Ю. М. Сороки (1954–2023) –
українського історика, заслуженого працівника освіти
України**

Сорока Юрій Михайлович (27.03. 1954 – 23. 08. 2023) – український вчений, доктор історичних наук (2009), професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка (2011), заслужений працівник освіти України (2019). Народився у селі Романів Луцького району Волинської області. Після закінчення у

1971 р. Романівської середньої школи один рік працював на Луцькому автомобільному заводі, згодом проходив строкову службу в армії. У 1975 р. вступив навчатися на історичний факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка (нині – Київський національний університет імені Тараса Шевченка), який закінчив у 1980 р. і з яким тісно пов'язав подальшу долю.

Навчався в аспірантурі рідного університету, у 1985 р. захистив кандидатську дисертацію, у 2009 р. – докторську. Тема докторської дисертації – «Населення західноукраїнських земель в етнополітичному та демографічному вимірах (1939–1950 рр.)». У дисертації на основі широкого кола документальних джерел автор комплексно дослідив етнодемографічні процеси в західних областях України в умовах Другої світової війни та повоєнного часу, зміни в чисельності, складі, структурі населення, його соціальний, культурний та духовний розвиток, участь у суспільно-політичному і господарському житті, в українському Русі Опору.

Юрій Сорока працював у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка на посадах асистента, старшого викладача, доцента (1982–2011), заступника декана історичного факультету (1989–1993), професора (з 2011 р.). Упродовж 2004–2024 рр. обирався головою профбюро історичного факультету, активно долучався до роботи приймальної комісії університету. З 1991 р. наукова і педагогічна діяльність Юрія Михайловича була нерозривно пов'язана з кафедрою архівознавства та спеціальних галузей історичної науки. Він викладав студентам лекційні курси з історії української державності, забезпечував документознавчий напрям підготовки майбутніх архівістів, запрошувався головою державних екзаменаційних комісій в інші заклади вищої освіти України, неодноразово виступав опонентом при захисті дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук. Розвивав власну наукову школу, керуючи підготовкою аспірантів і докторантів їх наукових досліджень, неодноразово виступав рецензентом монографій, підготовлених українськими дослідниками.

Професор Юрій Сорока – автор понад ста наукових публікацій з історії української державності, зокрема, історії західноукраїнських земель. У його книгах і статтях ґрунтовно висвітлюється механізм репресій проти населення Західної України у 30–50-х роках ХХ ст., аналізуються історичні, ідеологічні, економічні, соціальні, міграційні процеси та їхній вплив на етнополітичні та демографічні зміни в регіоні. У 2013 р. Юрій Сорока опублікував науково-публіцистичну працю «Романів. Історичне минуле і сучасне волинського села».

Тут на основі археологічних, літописних, архівних, писемних і усних джерел висвітлюється історія волинського села Романів від найдавніших часів до початку ХХІ ст. Більшість подій подається крізь призму життєпису мешканців, які в різні історичні періоди своєю наполегливою працею, патріотизмом, духовністю формували основи морального і фізичного фундаменту прогресивного розвитку села. В іншій книзі – «За Україну, зі її волю, за її долю» (Київ, 2017) – висвітлюється діяльність українського національного підпілля 1930-х – 1950-х рр. на території волинських сіл Романів, Ботин, Верхівка, Копче (Новокотів), подаються маловідомі документи і фото, характеризуються непрості події тих часів. Підготував також кілька досліджень про історію церкви в селі Романів на Волині.

Професор Юрій Сорока впродовж багатьох років був членом спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата історичних наук у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка і Волинському (тоді Східноєвропейському) національному університеті імені Лесі Українки; членом редакційних колегій наукових часописів «Етнічна історія народів Європи», «Часопис української історії», «Наукового вісника Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Історичні науки».

Юрій Михайлович Сорока усім серцем любив Волинь, рідне село Романів, гордився тим, що він – волинянин. У Києві був активним діячем Міжнародного громадського об'єднання «Волинське братство», заступником головного редактора науково-публіцистичного журналу «Волинь моя». Неодноразово публікував статті на сторінках цього журналу, пов'язані з історією волинського краю.

Світлана Гаврилюк

Література:

Сорока Ю. М. За Україну, за її волю, за її долю : наук.-док. вид. / Ю. М. Сорока. – Вишгород : Сергійчук М. І., 2015. – 207 с.

Сорока Ю. М. За Україну, за її волю, за її долю / Ю. М. Сорока. – 2-ге вид., доп. – Київ : Рута, 2017. – 132 с.

Сорока Ю. М. Населення Західноукраїнських земель: етнополітичний та демографічний вимір (1939–1950-ті роки) : монографія / Ю. М. Сорока. – Київ : Київський ун-т, 2013. – 415 с.

Сорока Ю. М. Правічна дорога до Храму: сторінки з історії релігійного життя в Україні та церкви у волинському селі Романів / Ю. М. Сорока, М. М. Сорока. – Кам'янець-Подільський ; Київ : Рута, 2020. – 222 с.